

Всеукраїнська асамблея докторів наук з державного управління  
Міжрегіональна Академія управління персоналом  
Національна служба посередництва та примирення  
Всеукраїнська Академія Наук Публічного Управління

*МАТЕРІАЛИ*

*Міжнародної науково-практичної конференції*

# **ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ВИМІР РЕФОРМУВАННЯ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ В УКРАЇНІ**

*22 листопада 2019 р.*

Київ 2019

*Рекомендовано до друку Вченою Радою Навчально-наукового  
Інституту міжнародних відносин та соціальних наук  
Міжрегіональної Академії управління персоналом  
(протокол № 10 від 30.10.2019 р.)*

**Європейський вимір реформування публічного управління в Україні:** матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (22 листопада 2019 року) / за заг. ред. О. І. Пархоменко-Куцевіл. — К.: МАУП, 2019. — 97 с.

У збірнику публікуються матеріали доповідей учасників Міжнародної науково-практичної конференції “Європейський вимір реформування публічного управління в Україні” щодо проблем розвитку публічного управління через європейський вектор.

Розраховано на фахівців державного управління, працівників органів державної влади та місцевого самоврядування, науковців, викладачів, слухачів вищих навчальних закладів, які отримують освіту за спеціальністю “Публічне управління та адміністрування”.

## ЗМІСТ

|                                                                                                                                                                               |           |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|
| <b>Р. М. Абдулов, Н. В. Житник</b><br><i>Шляхи розвитку підприємництва в малому місті.....</i>                                                                                | <i>7</i>  |
| <b>І. В. Аль-Атті</b><br><i>Теоретико-методологічні особливості дослідження<br/>розвитку публічного управління .....</i>                                                      | <i>10</i> |
| <b>М. В. Андрієнко, І. В. Жукова, А. І. Каршиєва</b><br><i>Впровадження стандартів медіації для підвищення<br/>якості надання соціальних послуг .....</i>                     | <i>13</i> |
| <b>О. Н. Биковська</b><br><i>Модель 5р у сфері громадського здоров'я:<br/>наукові підходи та кращі практики .....</i>                                                         | <i>16</i> |
| <b>О. П. Бойко</b><br><i>Професіоналізація учасників виборчих процесів .....</i>                                                                                              | <i>19</i> |
| <b>В. І. Гурковський, С. Ф. Дмитрук</b><br><i>Аналіз стратегування безпекового середовища як пріоритетне<br/>завдання державного управління у сфері воєнної безпеки .....</i> | <i>23</i> |
| <b>М. В. Долгіх</b><br><i>Модернізація управління системою охорони здоров'я:<br/>теоретичний аспект .....</i>                                                                 | <i>26</i> |
| <b>І. О. Іоанно</b><br><i>Впровадження професійного інформаційно-комунікаційного<br/>інструментарію в публічному управлінні.....</i>                                          | <i>30</i> |
| <b>Ю. Г. Кальниш</b><br><i>Проблеми функціонування та перспективи розвитку наукової галузі<br/>“Державне управління” в Україні.....</i>                                       | <i>33</i> |
| <b>Канан Аюб</b><br><i>Формування антикорупційних органів державної влади в Монголії.....</i>                                                                                 | <i>37</i> |
| <b>Т. О. Костюк</b><br><i>Європейський досвід публічного адміністрування<br/>транскордонними процесами у вищій освіті.....</i>                                                | <i>39</i> |
| <b>М. В. Кравченко</b><br><i>Проблеми та перспективи вітчизняної пенсійної системи.....</i>                                                                                   | <i>44</i> |
| <b>Є. В. Кривець</b><br><i>Зміст поняття “механізм державного управління” .....</i>                                                                                           | <i>47</i> |

## **ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ДОСЛІДЖЕННЯ РОЗВИТКУ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ**

Методологія дослідження (від грецьк. *methodos* — шлях дослідження або пізнання та *logos* — слово, поняття, вчення) — це система принципів і способів організації дослідження [1, с. 416].

І сьогодні поняття “методологія досліджень” не має єдиного тлумачення. На думку П.Петровського поняття “методологія наукових досліджень” потрібно розглядати як *загальну* теорію конкретного процесу пізнання, пошуку більш глибокого пояснення *специфіки* об’єкта пізнання, яка впливає на процес дослідження і визначає його основні характеристики. Методологію в широкому значенні можна розглядати як сукупність загальних установок і засадничих принципів, що регулюють наукову діяльність як таку, в її відносній відокремленості від практичної та духовно-практичної діяльності. У більш вузькому значенні термін “методологія наукового дослідження” стосується норм, правил і методів, що регулюють окремі дії пізнавальної діяльності, спрямовані на досягнення істинного знання у формі емпіричних даних, законів або теорій будь-якої науки [2, с. 23].

Державне управління, як наука, спирається на власну методологію дослідження. Методологія державного управління як система способів організації та здійснення пізнавальної й практичної діяльності у сфері державного управління включає підсистему способів досліджень (понять, принципів, підходів, методів, норм, парадигм тощо) у сфері державного управління та підсистему способів (принципів, підходів, методів, методик, процедур, технологій тощо) державно-управлінської діяльності [4, с. 87].

Методологія державного управління характеризується значним проблемним полем, яке включає в себе необхідність розв’язання таких проблем як: обґрунтування, систематизацію, класифікацію і описи категорій, аналіз їх генезису, ролі в науці і практиці; створення категорійного апарату державного управління; формулювання принципів, аналіз їх наукового, оціночного та практичного змісту; визначення норм пізнавальної, оціночної і практичної діяльності в державному управлінні; дослідження системи цінностей, їх зміни і ролей у державному управлінні, в пізнавальній, практичній і оцінній діяльності; вивчення парадигмальності державного управління, процесів зміни, кризи і розвитку парадигм; аналіз теоретичного арсеналу державного управління, тенденцій розвитку і метрологічних функцій; обґрунтування методів державного управління, їх специфіки; забезпечення цілісності піз-

навальної і практичної методології, їх прозорості для методологічних інновацій. Кожна складова в структурі методології державного управління, з одного боку, виконує своє специфічне призначення, а з другого — одночасно відіграє системоутворюючу роль [4, с.87–88].

Зауважимо, що сьогодні в Україні під впливом зовнішніх впливів та внутрішньосупільних реформ відбуваються парадигмальні зміни у державному управлінні, поступове його перетворення на публічне управління. Така ситуація потребує додаткових ґрунтовних наукових напрацювань щодо специфічних методологічних розробок, які обумовлені специфікою предмету дослідження (зокрема, розвитку публічного управління).

Розвиток публічного управління та/або його окремі аспекти, як предмет наукового дослідження має спиратися на методологічні розробки різних галузей знань, тобто його дослідження має яскраво виражений міждисциплінарний підхід. При цьому, необхідно насамперед уточнити сутність ключових понять дослідження. Зокрема, для цього предмету дослідження має сутнісне значення категорія “розвиток”.

Розвиток — це специфічний процес зміни, результатом якого є виникнення якісно нового, поступальний процес сходження від нижчого до вищого, від простого до складного. Розвиток — зростання; розширення, еволюція; створення; подія; поліпшення, удосконалення — особливий тип незворотних, поступальних, цілеспрямованих змін складних системних об’єктів, що пов’язано з їх структурним та функціональним оновленням, поліпшенням, зростанням, удосконаленням, перетворенням у “своє” якісно нове [5, с. 498–500].

Не випадково розвиток прирівнюється до прогресу. Зрозуміти розвиток як процес якісних природних та соціокультурних змін виявляє докорінно інше, нове по відношенню до минулого.

На думку А. Михненка “розвиток” — багатовимірний процес переходу з одного стану в інший, більш досконалий. Залежно від об’єкта розвиток може бути: суспільним, політичним, економічним, соціальним, духовним, культурним, розумовим, технічним. Універсальною властивістю розвитку є незворотна, спрямована зміна матерії та свідомості. Ця зміна може бути як еволюційною, так і революційною. Еволюційна зміна — процес тривалих, поступових, незначних змін та поетапного переходу на вищі стадії розвитку із успадкуванням попередніх елементів; також синонім поступового розвитку. Відмінності між *еволюцією* та *розвитком* більшість фахівців пов’язує з тим, що еволюція здійснюється сама собою, переважно під впливом зовнішніх факторів, а розвиток — шляхом активних людських дій з перебудови внутрішніх процесів [6, с. 600].

При цьому зазначимо, що термін “еволюція” (лат. *evolutio* — розкриття, розвиток) позначає розвиток, переважно незворотні зміни, які мають місце в живій і неживій природі також у соціальних системах. Еволюція може вести до ускладнення, диференціації підвищення рівня організації системи (прогресивна еволюція) або ж, навпаки, до пониження її рівня. Можливою є також еволюція при збереженні загального рівня (або висоти) організації [7, с.

182–183]. Для сучасних суспільних систем характерною ознакою є нетривіальна багатомірність. Багатомірність держави та суспільства як дуальної сутності полягає в наявності власних інтересів, систем цінностей та, відповідно, цілей у підсистемах: влади; державного керівництва; державного управління; дієвості економічних об'єктів; сировинно-природних ресурсів; екологічних ресурсів; соціального захисту. За таких умов алгоритм послідовного конструювання (згідно з цілями кожної з вищезазначених підсистем) траєкторій суспільної еволюції виявляється недостатньо ефективним [3, с. 62–70].

Отже, методологічні особливості дослідження розвитку публічного управління (як предмету дослідження): методологія наукового дослідження — це система принципів і способів організації дослідження, яка включає загальну (спільну для різних галузей науки), спеціальну (для науки “Державне управління”) та специфічну (для предмету дослідження, який є на стику різних наук); проблеми методології дослідження пов'язано не тільки з недостатньою розробленістю методології науки “Державне управління” (спеціальна методологія), та, зокрема у частині вибраного нами предмету дослідження (специфічна методологія); під впливом зовнішніх впливів та внутрішньосуспільних реформ відбуваються парадигмальні зміни у державному управлінні, поступове його перетворення на публічне управління. Це потребує додаткових ґрунтовних наукових напрацювань щодо специфічних методологічних розробок; вагоме методологічне значення має уточнення сутності таких ключових понять дослідження як “розвиток” і “розвиток публічного управління”, які пов'язані із змінами, прогресом та еволюцією.

## Список використаних джерел

---

1. Енциклопедичний словник з державного управління / Нац. акад. держ. упр. при Президентові України ; за ред.: Ю. В. Ковбасюка [та ін.] ; уклад.: Ю. П. Сурмін [та ін.]. К. : НАДУ, 2010. 819 с.
2. Петровський П. М. Методологія наукового дослідження в галузі державного управління : навч. посіб. Львів : ЛРІДУ НАДУ, 2015. 240 с.
3. Нижник Н., Черленяк І., Олуйко В. Синергетичні основи оптимізації державного управління. Вісн. держ. служби України. 2003. № 4. С. 62–70.
4. Методологія державного управління: Слов.-довід. / Уклад.: В. Д. Бакуменко, Д. О. Безносенко, С. В. Бутівченко, Л. М. Гогіна та ін.; За заг. ред. В. І. Лугового, В. М. Князева. К. : НАДУ, 2004. 196 с.
5. Корженко В.В. Розвиток. Енциклопедія державного управління : у 8 т. Т. 1. : Теорія державного управління / наук.-ред. колегія : В. М. Князев (співголова), І. В. Розпутенко (співголова) та ін. 2011. С. 75-76.
6. Михненко А. М. Розвиток . Енциклопедія державного управління : у 8 т. Т. 3 : Історія державного управління / наук.-ред. колегія : А. М. Михненко (співголова), М. М. Білинська (співголова) та ін. 2011. С. 600–602.
7. Філософський енциклопедичний словник. К. : Абрис. 2002 742 с.